

Rätten till ett gott liv

LABOURS PROGRAM FÖR **ALLMÄN BASSERVICE** (Universal Basic Service, UBS)

Introduktion

Vissa saker i livet är för viktiga för att överlåtas till marknaden. När det gäller din hälsa, din möjlighet att skaffa dig färdigheter och att lära dig om världen eller att omhändertas på din ålderdom, så tillåter inte ett anständigt samhälle att detta beror på deras förmåga att betala. Arbetarrörelsen har länge framhållit att många av de viktigaste sakerna i livet bör tillhandahållas kollektivt, finansieras med allmän beskattning och vara gratis att använda för alla. Den idén har legat till grund för våra uppskattade offentliga tjänster ända sedan Beveridge argumenterade för att staten skulle uppfylla "nationella minimikrav" för det livsnödvändiga i sin rapport *Socialförsäkringar och liknande tjänster*. Beveridge var angelägen om att befria människor från den dagliga kamp för överlevnad som följer av fattigdom och osäkerhet.

Men fria, allmänna offentliga tjänster handlar inte bara om att angripa fattigdom. De handlar om att göra det möjligt för oss alla att leva fulla liv och förverkliga vår potential. Kollektivt tillhandahållna allmänna offentliga tjänster skapar gemensamma upplevelser som för oss samman till ett samhälle. De stärker sociala band och bidrar till vår livskvalitet på sätt som ekonomer kämpar för att mäta, men som vi vet är viktiga för att leva ett rikt och fullt liv. Fria, allmänna offentliga tjänster får inte heller begränsas till bara det nödvändigaste som vi behöver för att hålla oss vid liv. Kulturupplevelser, trevliga omgivningar och platser där vi kan njuta av fritiden är mänskliga behov i lika hög grad som mat och skydd. Ett rikt, tillfredställande och givande liv bör inte vara något som är exklusivt tillgängligt bara för dem som har gott om pengar. Det var därför våra förfäder var överens om att kämpa för att parker, bibliotek och andra bekvämligheter ska vara öppna för hela samhället och skötas av kommuner. Det finns fördelar med att de är kollektivt ägda. Offentlig service kan vara effektivare än att ha massor av fragmenterade privata leverantörer. Och när vi tar bort dessa tjänster från marknaden, betyder det att vi inte använder skattepengar för att subventionera aktieägare.

Av alla dessa skäl kommer allmänna offentliga tjänster som är gratis att använda, att vara en av tre centrala pelare i Labours ekonomiska program för nästa regering. Tillsammans med de andra två - strukturreformer för att skapa bra jobb, minska levnadskostnaderna och bredda ägandet och demokratin, samt social trygghet för att tillhandahålla ett ekonomiskt säkerhetsnät för dem som behöver det – är allmän offentlig service det sätt på vilket vi skapar en ekonomi som tjänar oss istället för att göra oss till sina tjänare. En ekonomi som inte bara minskar fattigdomen och nöden som växte under de konservativa, utan som också ger alla möjlighet att leva ett rikt liv.

Vårt policydokument 2017 *Alternativa ägarmodeller* lade fram de socialistiska argumenten för alternativ till kapitalistisk produktion: kooperativ, kommunägt och demokratiskt offentligt ägande. Vi hävdar att inte allt i våra liv bör behandlas som en vara. Vi tror till exempel att utbildning är en gåva från en generation till en annan, inte en vara att köpa och sälja på marknaden.

ALLMÄN BASSERVICE

Här utvecklar vi skälet för dekommodifikation * ytterligare och lägger fram argument för att minska eller eliminera marknadens roll när det gäller att fördela vad vi använder och konsumerar samt hur det produceras. De argumenten är inte nya, även om de inte har förts

* *Dekommodifikation = avveckling av varuproduktion tillförmån för produktion av bruksvärden, d.v.s. produktion utifrån behov*

fram tillräckligt på senare tid. I årtionden har den offentliga universalismen # försvunnit samtidigt som den politiska pendeln har svängt mot inkomstprövning och privatisering. På senare tid har åtstramningen gått hårt åt vår offentliga sektor och utgör ett existentiellt hot mot vissa offentliga tjänster.

Mot denna bakgrund är det hög tid att åter ta upp argumenten för allmän basservice. Men vi vill göra mer för att försvara det vi har. Det finns ingen självklar gräns för hur långt principen "gratis att använda" borde sträckas, annat än där vi som samhälle sätter den, och nästa Labourregerings ambition är att utvidga den på ett aldrig skådat sätt. Vi har fått hjälp med detta av en nyligen publicerad, banbrytande rapport av akademiker vid University College London*, som pläderar för en förbättrad roll för vad de kallar 'allmän basservice' i framtidens ekonomi. Vi är skyldiga tacksamhet till rapportens författare för att ha satt igång en viktig debatt om vilken service vi ska tillhandahålla gratis.

Titeln är ny, men principen är densamma som den som finns hos Beveridge: vår socialism betyder att man inte överger någon eller förnekar någon rätten till ett bra liv. Resten av detta dokument beskriver hur vi kan ta itu med fattigdom och samtidigt bygga ett bra liv för alla som bor i Storbritannien, med *livsnödvändigheter* (?) som produceras och åtnjuts gemensamt. Avsnitt 2 beskriver vad vi menar med gratis offentliga tjänster. Avsnitt 3 sätter den aktuella debatten i historiskt sammanhang. Avsnitt 4 tittar på de områden där Labour redan har åtagit sig att utöka gratis offentliga tjänster. Avsnitt 5 avslutar och ger ett framtidsperspektiv.

2. Argument för allmän basservice

Med ett Storbritannien som dignar under nästan ett decennium av åtstramning, är behovet att återuppliva principen om ett socialt garanterat nationellt minimum större än det har varit åtminstone sedan Beveridges tid. I en fördömande rapport tidigare i år, fann FN: s särskilda rapportör om extrem fattigdom och mänskliga rättigheter, att fattigdomen har blivit systematisk under denna regering. Han tillskrev detta det brutala avlägsnandet av "limmet som har hållit det brittiska samhället samman sedan andra världskriget", vilket betydde att Storbritanniens sociala säkerhetsnät "medvetet har tagits bort och ersatts med ett hårt och okänslig etos." Mot denna bakgrund finns det ett brådskande behov att återupprätta statens roll att garantera ett allmänt säkerhetsnät och att återupprätta kollektivism och solidaritet som de principer som binder samman vårt samhälle och garanterar ett bra liv för alla. Vårt syfte här är inte bara att försvara det som finns kvar av våra alltmer försämrade offentliga tjänster, utan att inspirera till en ny vision om vår offentliga verksamhet och höja ambitionerna för vad principerna för universalism och kollektivism kan omfatta. Vårt intresse för detta ämne präglas av hoten från automatisering och klimatförändringar och den allmänna basservicens möjligheter att hjälpa oss att ta itu med dessa stora samhällsutmaningar. ONS (brittiska SCB) har sagt att 1,5 miljoner arbetare i Storbritannien har stor risk att förlora sina jobb p.g.a. automatisering. Det är omöjligt att veta exakt hur automatiseringen kommer att utvecklas, men författarna till *Social prosperity for the future** argumenterar för allmän basservice som ett sätt att garantera människor en grundläggande levnadsstandard i en framtid där det inte går att lita på att arbete ger en inkomst som det går att leva på.

Det råder ingen tvekan nu om att det kommer att krävas omvälvande förändringar i en aldrig tidigare skådad skala och takt, för att hålla planetens värme inom de gränser som krävs # Med universalism brukar avses sociala skyddssystem eller program som omfattar alla medborgare i ett land, inte endast vissa grupper, och som strävar efter att fördelningen av resurser skall ske på lika villkor.

**Social prosperity for the future: A proposal for universal basic services*'

https://www.ucl.ac.uk/bartlett/igp/sites/bartlett/files/universal_basic_services_-_the_institute_for_global_prosperity_.pdf

för fortsatt mänskligt liv. Sådana radikala förändringar kan endast åstadkommas genom kollektiv handling. Allmän basservice kan spela en nyckelroll för att leverera en snabb och massiv beteendeförändring som kan bli nödvändig. Till exempel kan gratis kollektivtrafik vara ett socialt rättvist och effektivt sätt att avsluta vårt bilberoende.

När det gäller allt detta utgör nästa avsnitt en plädering för allmän basservice genom att utforska varje ord, och fråga: Varför allmän? Vad är basservice? Och hur kan den tillhandahållas?

Varför allmän?

Som avsnitt tre beskriver mer detaljerat var efterkrigstiden universalismens storhetstid. Men tiden sedan 1980-talet har sett en återupplivning av inkomstprövning samtidigt som anslagen till socialhjälp har blivit knappare och pressen att begränsa den till de behövande följaktligen större. Det principiella argumentet för universalism fokuserar inte bara på förbättra människors materiella välbefinnande, utan också på social integration och att göra alla medborgare lika inför staten. Om tillgång till vissa varor och tjänster är avgörande för deltagande i samhället, då bör tillgång till dessa varor och tjänster garanteras för alla på grundval av medborgarskap inte inkomst. Erfarenheten av inkomstprövning sedan 1980-talet har också stärkt ett antal pragmatiska argument för universalism vilka, något paradoxalt, antyder att allmän tillgång kan vara det mest effektiva sättet att tillgodose de materiella behoven hos de som mest behöver dem.

Som förespråkarna för universalism förutspådde, uppmuntrade riktade bidrag stigmatisering, med sökande som karaktäriseras som "oförtjänta" eller "beroende" i kontrast till "hårt arbetande familjer" som inte gör anspråk på stöd. Bevis på detta sträcker sig från ökningen av "fattigpornografi", som demoniserar de fattiga i populärkulturen, till det faktum att allmänheten konsekvent och dramatiskt överskattar omfattningen av bedrägerier.

Konsekvensen blir orättvis och kan avhålla människor från att söka hjälp som de har rätt till. Behovsprövning medför också större komplexitet och byråkrati, vilket leder till att människor ansöker om eller får mindre än de har rätt till. Vissa uppskattningar tyder på att 20 miljarder pund inkomstprövade förmåner inte krävts på grund av att sökande inte vet vad de har rätt till eller blir avskräckta av komplexa och påträngande utvärderingsprocesser. Allmän tillgång kan hjälpa till att "låsa in" och skydda offentliga tjänster från nedskärningar. Medan stigmatisering har gått hand i hand med erosion av offentligt stöd för vissa typer av fördelar, minskar universalism inte bara stigmatisering utan utvidgar gruppen förmånstagare och förankrar därmed det offentliga stödet för offentliga tjänster i väljarkåren.

Naturligtvis utesluter inte universalism och behovsprövning varandra. I vissa fall kan det vara önskvärt att komplettera ett allmänt åtagande med ett mer riktat stöd till dem som är i störst behov. I andra fall kan det finnas goda politiska skäl att rikta stöd till särskilda grupper. Till exempel har gratis tevelicenser och busskort riktats mot äldre eftersom båda dessa sätt minskar den isolering som gör äldre särskilt sårbara. I ett annat exempel, som undervisningsavgifter, är rätten allmän men inte antagningen.

Vad räknas som basservice?

Från Beveridge till *Social prosperity for the future* har allmän tillgång till att gratis använda offentliga tjänster mest varit förknippat med varor och tjänster som ses som nödvändiga eller väsentliga för människans existens. Men medan det är en användbar vägledande princip, kan detta fokus på väsentliga eller grundläggande varor endast vara just en vägledande princip. Det kan inte vara något mer för det finns inget vetenskapligt eller objektiva svar på frågan: "Vad är grundläggande?" Människor har kulturella och emotionella behov såväl som fysiska. Fullt medborgarskap, deltagande i samhället och förmågan att leva ett fullt liv beror på mer än att hålla sig levande. De är beroende av tillgång till gemensamma kultur-

upplevelser, meningsfulla fritidsaktiviteter, och förmågan att förstå och vara en del av samhällslivet. Att dessa kulturella behov kan vara lika högt värderade som mer vardagliga nödvändigheter som mat och husrum, blev tydligt i de enorma kontroverserna kring stängningen av offentliga bibliotek under de Konservativas åtstramningsprogram liksom i den starka popularitet som fri entré till museer och gallerier visade sig ha när den sista Labourregeringen introducerade den.

Vad som anses vara väsentligt förändras både över tid och mellan olika kulturer eller samhällen. I Storbritannien ansågs det förr som en lyx att ha en teve i sitt hem, medan det blev vanligt på 1970-talet. På 1980-talet var mobiltelefoner en sällsynt nyhet även i de rikaste och mest utvecklade länderna i världen. Numera överskrider antalet mobilabonnemang invånarantalet i några av de fattigaste länderna i världen. Förutom att återspegla bredden av människans behov måste allmän basservice därför hålla jämna steg med de sociala och tekniska framstegen.

Precis som frågan om vad som är "basservice" för medborgarna eller väsentligt för det goda livet är en social fråga så är i slutändan frågan om vilka varor och tjänster som är mest lämpade för alla, något som måste beslutas demokratiskt. Till denna tumregel lägger vi att offentlig service passar bäst för varor och tjänster vars kvalitet är objektiv och inte en fråga om personlig smak. När det kommer till hälsa vill de flesta ha samma sak: tillgång till bästa tillgängliga medicin levererad på ett medkännande och professionellt sätt. För varor som mat eller kläder, gäller dock att så snart som det når över en grundläggande nivå, kommer olika människor att visa sig att ha väldigt olika smaker, preferenser och önskningsar och den offentliga sektorn är mindre utrustad för att tillgodose dessa behov. Slutligen bör ordet basservice inte användas för att begränsa servicen – att antyda att staten bör begränsa sig till en miniminivå av rudimentär service. I stället beskriver basservice bäst hur tjänster bör ses: som något människor har rätt till – tjänster som människor borde kunna ta för givna.

Hur ska dessa tjänster tillhandahållas?

I ny litteratur har allmän basservice ofta ställts i motsättning till allmän basinkomst. UCL-rapporten hävdar till exempel att allmän basservice är ett mer kostnadseffektivt sätt att garantera alla tillgång till livets nödvändigheter än kontantbetalningar. Vi tror det finns en roll för både allmän basservice och allmänna och riktade kontantbetalningar i ett progressivt välfärdssystem, och betraktar allmän basinkomst och social trygghet som parallella delar i policyarbetet. För vissa varor och tjänster har direkt tillhandahållande av staten fördelar som kontantbetalningar inte har.

Det är sant att rätt till "nationellt minimum" av en viss vara eller tjänst i princip skulle kunna garanteras genom en kontantförmån (eller kupong eller försäkringssystem) snarare än som direkt statlig service. Studenter i neoklassisk ekonomi har lärt sig det s.k. andra välfärdsteoremet som i stort sett säger att vilken önskad fördelning som helst kan uppnås genom transfereringar till människor och sedan låta marknaden gå sin gång. Varför skulle det ha någon betydelse om alla fick nationellt minimibidrag som en kontant betalning snarare än in natura, förutsatt att kostnaden täcktes av staten genom allmän beskattning?

Ett skäl är att ett nationellt minimum kanske inte räcker till att täcka behovet. Hur mycket hälsovård eller socialt understöd någon behöver varierar mycket under livets gång och från person till person på ett sätt som är oförutsägbart. Med tanke på detta skulle resultatet bli ojämnt om alla fick lika mycket i kontant utbetalning eftersom de med stora behov inte skulle kunna täcka kostnaderna för sin vård.

Ett annat skäl är effektivitet. Man måste bara titta på USA: s hälsosystem för att se farorna med privat försäkring hos vinstdrivande bolag. När hälso- och sjukvård tillhandahålls utifrån vinstintresse finns det ett stort incitament att överbehandla eller prioritera de mest lukrativa behandlingarna. Detta skapar ineffektivitet och kanaliserar resurser dit där det finns pengar

snarare än där det finns behov. Det sista skälet är att det är troligare att ojämlikhet kommer att uppstå när det är pengar som är medlet. Detta beror på att de rika troligen kommer att använda sitt garanterade nationella minimum för att köpa tjänster av bättre kvalitet. Det riskerar att skapa ett system med olika nivåer av kvalitet, och undergräva den solidaritet och den princip om lika tillgång för alla medborgare som ett nationellt minimum förutsätts att skapa. Det är också viktigt att det är den offentliga sektorn som tillhandahåller dessa tjänster och inte privata företag.

Under de senaste fyrtio åren har den dominerande uppfattningen varit att privatiseringar och marknadskonkurrens i offentliga tjänster skulle ha en disciplinerande effekt som skulle öka effektiviteten. Men marknadssystem i sjukvården, friskolor och utbredd outsourcing har skapat en växande mängd bevis för att den smygande privatiseringen av offentliga tjänster har varit kontraproduktiv. Kvaliteten har försvunnit på grund av kostnadsbesparingar och fragmentering. "Effektivitetvinster" har oftast inte realiserats, och när de är har det har det skett på arbetarnas bekostnad.

Kanske det mest oroande dock är att, när privata leverantörer har varit involverade, har det medfört en kulturell förändring genom att vinster och marginalvinster har fått större betydelse än det sociala syftet. Försök att imitera marknaden inom den offentliga sektorn innebär vanligtvis att tjänster delas upp i små, mätbara enheter med fastställda mål som den offentliga sektorns anställda förväntas uppnå (tänk på sjukvårdens kölistor eller skolornas nationella provresultat). Detta sätter ett enormt tryck på den offentliga sektorns anställda och skapar perversa incitament att kanalisera resurser till att uppfylla målet på ett sätt som inte förbättrar tjänsten, utan t.o.m. kan försämra den. Till exempel har tabeller över bästa skola baserat på nationella prov uppmuntrat skolor att "undervisa för testet" och försumma områden i läroplanen som inte granskas. De aspekter på offentliga tjänster, som inte lätt kan brytas ned till små mätbara funktioner har nedgraderas och negligerats, vilket har hänt med förebyggande folkhälsoåtgärder och utbildningsinsatser för barn med en diagnos.

Slutresultatet blir en nednötning av den offentliga tjänsteutövningens etiska grund, d.v.s. kombinationen av professionell integritet och engagemanget att betjäna samhället. Det är den etiska grunden som får människor att söka sig till dessa yrken. Denna etiska grund är en mycket effektivare drivkraft för att skapa hög standard i offentliga tjänster, men bara om arbetets inneboende värde inte är korrumpas av mätvärden som påförs utifrån.

Sammanfattningsvis är det inte tillräckligt eller acceptabelt att allmän basservice ska vara underleverantör till någon annan leverantör för att kunna leverera. När staten delegerar eller upphandlar dessa funktioner, leder trenden bort från allmän försörjning – eftersom kostnaderna skärs ner, målstyrning upprättas och tjänsterna blir uppdelade. Och något viktigt går förlorat: en etisk grund som säkerställer att dessa tjänster betraktas som grundläggande och allmänna samt alltför viktiga för att besmutsas av kommersiellt egenintresse.

3. Allmän samhällsservices historia och arbetarrörelsen

Kampen för att väsentliga önskemål ska tillhandahållas utan avgifter är lika gammal som samhället självt – och har tagit många former, från den militanta fackföreningsrörelsen som fastställde grunden för välfärdsstaten i Norge till barnens frukostprogram hos Black Panther Party i USA. Fria, allmänna tjänster som staten erbjuder, tillgängliga för alla, har varit ett stort tema i arbetarrörelsens kamp och inom Labour under hela 1900- och 2000-talet. Framstegen har inte varit raka, med motståndare som skär ner och ställer upp krav för dessa tjänster, ofta genom att privatisera eller använda sig av behovsprövning för att hindra att idealet förverkligas.

Fackföreningsrörelsen har drivit kampanjer för allmän samhällsservice, och ibland tillhandahållit den själv för medlemmarna och den bredare arbetarklassen, som sjukförsäkring för gruvarbetare, institut och bibliotek. Den berömda paragraf fyra i Labours stadgar från

1918 lovade ”att säkra handens och hjärnans producenter de fulla frukterna av deras arbete, och den mest rättvisa distributionen av dessa som är möjlig utifrån gemensamt ägande av produktionsmedlen, distributionen och utbytet, och det bäst tillgängliga systemet av folklig administration och kontroll av varje industritillverkning eller tjänst.”

Detta hänvisade till rättigheter som "service" och pressade Labour att hitta "den mest rättvisa fördelningen" av arbetets frukter. Medförfattare till paragraf fyra var Sidney Webb. Hans broschyr från 1918, *Labour och den nya sociala ordningen: En rapport om återuppbyggnad*, är en vision för partiet i efterdyningarna av första världskriget som bl.a. beskrev ett ”allmänt genomförande av ett nationellt minimum”. Den noterade att den “första principen för Labour – i stor kontrast till principerna för det kapitalistiska systemet, oavsett om de uttrycks av Liberalerna eller av det Konservativa partiet, är att säkra alla förutsättningar för ett hälsosamt liv och värdigt medborgarskap för alla medlemmar i samhället, i både goda tider och dåliga (och inte bara för de starka och kapabla, de välfödda eller de lyckliga).” Det som senare skulle levereras konkret som service sammanfattas väl som ”förutsättningar för ett hälsosamt liv och värdigt medborgarskap”.

Policypamfletten *Labour och nationen*, publicerad 1928 efter att ha blivit antagen på den årliga konferensen, skrev i fet stil att Labour, "är till skillnad från andra partier, inte sysselsatt med lappa ett dåligt system, utan med att förvandla kapitalismen till socialism". Genom ta fasta på den frigörande kraften i frihet från nöd, lovade *Labour och nationen* att Labour skulle ”snabbt och kraftfullt utvidga de former av socialt stöd – utbildning, offentlig hälsovård, bostäder, pensioner, vård av sjuka och arbetslöshetsunderstöd – i vars frånvaro individen är utsatt för ekonomins nyckfullhet och slav under sin omgivning. ”Labour kommer, säger dokumentet, att ”inrikta sin politik på att ge alla möjligheter till fysisk hälsa, personlig integritet och välstånd samt till den intellektuella kulturen som hittills varit begränsad till en minoritet.”

Samtidigt som betoningen tydligt låg på det nödvändigaste var horisonten redan inställd på att inkludera välstånd och intellektuell kultur så att dessa möjligheter inte längre var "begränsade till en minoritet." Labour försvarade redan gjorda framsteg och såg att ”även om de hade brister, var sådana tjänster fortfarande bland de viktigaste tillägg som gjorts det senaste halvsekle. Partiet såg dem som samhällets verkliga rikedom, och ansåg inte att utgifter avsedda att klokt utöka dem var en belastning, utan en av de mest värdefulla av de nationella tillgångarna.”

Utbildning var en prioritering: Labour "kommer att arbeta för en sådan utökning och förbättring av utbildningssystemet som kan leda till att det når alla barn, oavsett föräldrarnas inkomst eller yrke, och de utbildningsformer som är bäst anpassade att möta deras olika förmåga och deras olika behov". Tidens språk var "civilisation för alla" med betoning på de lokala myndigheternas roll att leverera dessa tjänster, särskilt med hänvisning till ” medicinsk vård före och efter en förlossning, samt till ett "demokratiskt utbildningssystem. ” Efter att MacDonaldsregeringen hade utökat de tjänster som tillhandahölls av de lokala myndigheterna, fortsatte 1935 års program för Labour, *För socialism och fred*, att förespråka att hälso- och sjukvården skulle erbjudas alla som en allmän basservice. Programmet förespråkade att "medicinska upptäckter ” skulle användas” till fullo i nationens tjänst ”. "Alla hälsofunktioner kommer att tas bort från fattigvårdslagen, ” förklarade *För socialism och fred*, ”och sjukhusen måste utökas betydligt.” Programmet talade om ”statlig hälsovård... med bestämmelser för specialist- och andra behandlingsformer ”, så att ”enskilda personers fattigdom ”är” inte ... ett hinder för det bästa som medicinsk vetenskap kan erbjuda. ”Labour klargjorde att detta inte kunde uppnås genom en nationell försäkring. I stället krävdes att hälso- och sjukvård gavs direkt som en tjänst till alla.

Medan Beveridge-rapporten från 1942 fokuserade på en socialförsäkring handlade den också om "liknande tjänster" som kunde säkra frihet från nöd. Vid sidan av förslaget om en enhetlig

socialförsäkring och en utvidgning av socialförsäkringen till nya områden (som ett "allmänt begravningsstöd"), rekommenderade rapporten naturligtvis "förebyggande nationell hälsovård för att genom medicinsk behandling hindra uppkomsten av sjukdomar och funktionshinder", och dessutom att ge "rehabilitering". Sjukvården ansågs omfatta tandvård, sjukvård och mödravård. Nationella politikernas intresse för en nationell hälsovård var inspirerad av framgångsrika system som inrättats och drivits av lokala arbetarklassföreningar, varav Tredegar Medical Aid Society var mest känd. Den omfattade tusentals människor i arbetarklassen i södra Wales, och visade vad som kunde uppnås genom kollektivt agerande. Labours manifest från 1945, *Låt oss möta framtiden*, lovade att inrätta nationell hälsovård. "[D]en bästa hälsovården borde vara tillgänglig gratis för alla," förklarade manifestet. Det tillade: "Pengar får inte längre vara biljetten till bästa behandling."

Samma manifest argumenterade också för den typ livsmedelsservice som hade varit tillgänglig under kriget: "En Labourregering", lovade det, "kommer att behålla de nya livsmedelsservicetjänsterna, t.ex. fabrikkantiner och kommunala 'British Restaurants', [samt] gratis och billig mjölk för mödrar och barn. "Detta var inte riktigt detsamma som allmän fri livsmedelsförsörjning men understöddes av liknande principer som vid inrättandet av den nya nationella hälsovården. 465 miljoner pund avsattes för utgifter för mat i budgeten 1949. Efter åren med Attleeregeringen fortsatte referenser till allmän basservice under 1950- och 1960-talet. Särskilt var det fokus på hur kostnader hade smugit in i tjänster som i teorin var allmänna. Labours manifest från 1964, *The New Britain*, talade om "vilken börda receptavgifter var i hälsovården." Det diskuterades också om fritid som en grundläggande rättighet. "Regeringen har en plikt", sa manifestet, "att säkerställa att fritidsfaciliteter säkerställs och att ett rimligt urval erbjuds." Under dessa år krävde naturligtvis en rad intellektuella och andra kommentatorer fler fria offentliga tjänster. Kanske mest anmärkningsvärt var att R.H. Tawney förespråkade en social lön – och anmärkte att levnadsstandarden inte bara beror på lönen från jobbet, utan också "på den sociala inkomst som de får som medborgare", i form av gratis offentliga tjänster. Tawney hade själv varit en konsekvent förespråkare för tjänster som gratis gymnasieutbildning, något som han tog upp i sin bok från 1922 "Gymnasieutbildning för alla". Den hade hjälpt till att bana väg för skollagen från 1944. Feministiska arbetarrörelsekampanjer har också upprepade gånger krävt för fri tillgång till preventivmedel och abort under dessa år: Working Women's Charter krävde fria kommunala daghem och familjeplaneringskliniker.

Lagen om omorganisering av sjukvården från 1974 (NHS Reorganization Act) tog upp familjeplanering och gjorde rådgivning och preventivmedel kostnadsfria oavsett ålder eller civilstånd. Arbetarrörelsens kampanjer framhöll att arbetskraften formas i grunden av aktiviteter utanför den formella ekonomin, inklusive omvårdnad, icke-avlönat arbete och barnafödande. Kampanjerna belyste de viktiga sambanden mellan kamp både i och utanför den formella arbetsplatsen, vilket förstärkte de sociala reproduktionsteoretikernas kunskap. I manifestet från februari 1974 krävdes en utvidgning av NHS (inklusive avskaffande avgifter för recept) och en utvidgning av utbildningen genom landsomfattande förskolor. Senare samma år talade oktobermanifestet om "rätt till utbildning", ett nytt sätt att formulera synen på utbildning som allmän basservice. Den efterföljande konservativa eran avskaffade och urholkade de offentliga tjänsterna, De tog bort vissa tjänster från offentligt ägande och satte press på gratistjänster (eller lade helt enkelt ner dem). Receptavgifterna höjdes i budgeten i juni 1979. Införandet av konkurrens inom offentlig service som sjukvård och utbildning motiverade att avgifter infördes för viktiga tjänster – eftersom medborgare i allt högre grad betraktades som konsumenter. Detta sätt att se på offentliga tjänster kastade en lång skugga över åren som följde, och bidrog till att skolavgifter infördes 1998. Uppmuntran till produktion för profit, t.o.m. i sjukvården, tog ofta bort incitamentet att erbjuda allmänna tjänster. Åtstramningen från de konservativa och liberaldemokratiska regeringarna har sedan

2010 ytterligare tagit bort en serie fria offentliga tjänster, eller har höjt priset på tjänster som tidigare var gratis. Kommentatorer har beskrivit ”en smygande privatisering” av parker som i de flesta fall har varit gratis och tillgängliga för alla. Flera analytiker har observerat ökningen av dolda kostnader inom offentlig utbildning. Undervisningsavgifterna har skjutit höjden.

Tevelicenserna, tidigare gratis för dem som var över 75, kommer inte längre att vara gratis från och med den 1 juni 2020, vilket påverkar minst tre miljoner människor. Införandet av Universal Credit (ett bidragssystem för arbetslösa och lågavlönade som den konservativa regeringen introducerade 2010), har påverkat rätten (som inte är allmän) till gratis skolmåltider, och tagit bort den för upp till 100 000 barn. Detta är inte ett misstag av den politiska högern. En motvilja mot staten, tillsammans med fientlighet mot beskattning, har gett upphov till en tendens att försöka begränsa eller avskaffa fri, statlig, allmän basservice. Stödet för marknadsbaserade tjänster har också gjort det svårare att garantera att de verkligen blir allmänna. Och konservatism har gynnat snålhet när det gäller omfattningen av den service som anses vara en del av ett rikt och blomstrande samhällsliv.

4. Allmän basservice i Labours program

Som diskuterats i avsnitt 3 har Labour varit ett föredöme när det gäller att utvidga allmän basservice i Storbritanniens politik. Den har inte alltid utvecklats smidigt och ibland har den blivit inskränkt. Nästa Labourregering är fast besluten att stärka de befintliga offentliga tjänsterna och utvidga de allmänna, fria, offentliga tjänsterna ytterligare. Detta avsnitt belyser vissa områden där vi har redan angett ny politik – eller åtminstone en inriktning. Det bör inte betraktas som det sista ordet eller Labours syn på gränserna för gratis offentliga tjänster, utan som en ögonblicksbild av situationen nu.

Hälsa och socialvård

National Health Service, NHS, (sjukvården) är det mest uppenbara exemplet på hur allmänna gratistjänster har byggts in i det brittiska samhällets ramverk, men dess gränser och omfattning har varit ifrågasatt sedan starten. Aneurin Bevan, arkitekten bakom NHS, blev känd för att avgå i protest mot att det infördes avgifter för tandvård och glasögon, och han varnade för man var på väg utför. På senare tid har det förekommit varierande avgifter för läkarbesök, och privata företag har expanderat. Försök att tvinga sjukvård att likna konsumtionsvaror, där människor väljer utifrån komplicerade preferenser, ligger bakom försök att införa marknader. Socialvården har från början varit skild från sjukvårdssystemet och är för närvarande bara tillgänglig för dem som passerar en stringent behovsprövning. Labour kommer att utöka den allmänna samhällsservicen till att omfatta fri vård för dem över 65 år, inklusive hjälp med personlig hygien, diet, rörlighet, rådgivning, enkla behandlingar och personlig hjälp att utföra normala dagliga aktiviteter. Detta återspeglar vår tro på att ett värdigt liv är lika viktigt som ett hälsosamt liv, och ingetdera ska förnekas äldre på grund av oförmåga att betala. Labours nationella omsorgsservice, skapad efter modell av sjukvårdssystemet, kommer att ge personlig vård till dem som behöver den helt utan inkomstprövning.

Utbildning: de tidiga åren

Hur ett samhälle tar hand om förskolebarn är en återspeglning av det samhällets prioriteringar: hur mycket det investerar i att säkerställa att tidig och bra utbildning är tillgänglig för alla, oavsett barnens sociala bakgrund. Det kan också ses som en återspeglning av hur mycket samhället värderar kvinnor, som i brist på tillgänglig barnomsorg, troligen kommer att utföra den obetalt utöver, eller istället för, att arbeta. Labour har lovat gratis, allmän barnomsorg för alla 2-, 3- och 4-åringar, 30 timmar i veckan, som en del av en radikal övergång till utbildade förskollärare och anslagsfinansiering.

Utöver den allmänna fria rätten har vi också lovat ett subventionerat system för ytterligare timmar, gratis för de fattigaste. Även de med de högsta inkomsterna betalar inte mer än £ 4 per timme. För närvarande är regeringens rätt till "gratis barnomsorg" endast tillgänglig för barn vars föräldrar arbetar, vilket bara täcker cirka 40 % av tvååringarna. Dessutom innebär komplexa regler och underfinansiering att många föräldrar inte får den barnomsorg de utlovades. Det är långt ifrån en allmän tjänst. Labours plan för gratis barnomsorg utan inkomstprövning är en påminnelse om att vad som menas med "grundläggande" kan förändras över tid - även genom regeringens åtgärder. Labours engagemang för högkvalitativ arbetskraft visar igen att det inte kan vara en ursäkt för dålig kvalitet att kalla en tjänst "grundläggande": det är en indikation på hur viktig en tjänst är för att fungera bra för individer och samhälle.

Utbildning: grundskolor, gymnasier, högre utbildning och vidareutbildning

Allmän fri utbildning upp till (en gradvis ökande) gymnasieålder har funnits i England och Wales i över ett sekel, men utbildning för äldre barn och vuxna, som tidigare var gratis har blivit alltmer ifrågasatt. Vid de allmänna valen 2017 åtog sig Labour att ta bort avgifterna för universitetsstudier i England, och att göra vidareutbildning gratis. Vidareutbildning bör vara gratis eftersom det är samhället som helhet som gynnas och om individer också gynnas, bör de bidra mer till systemet genom progressiv beskattning. Att tillhandahålla denna tjänst gratis leder också till att andra orättvisor försvinner: som förlamande höga studieskulder, vilket kan orsaka långvarig stress och ångest - och påverka människors livsmöjligheter och val. Det representerar en fortsatt expansion av utbildningsnivån som samhället anser vara värt stöd.

Bussar

Ingen ska hindras från att ta sig till sjukhus, arbete, jobbintervju eller butiker för att de inte har råd med kollektivtrafik. Ingen bör sitta fast efter en utekväll eftersom de inte kan betala för resan hem. Och kollektivtrafiken blir ännu viktigare när vi försöker lämna beroendet av bilar. *Socialt välbefinnande för framtiden* rekommenderade gratis lokaltransport, tänkt att täckas av bussar, och Labour har annonserat ett viktigt steg i den riktningen. Pensionärer har redan fria bussresor och vi meddelade 2018 att vi skulle utvidga det till också omfatta ungdomar, 25 år och under. Bussresor är inte bara en miljövänlig form av transport. Det är inte bara ett sätt att komma från en plats till en annan. På bussar vi står vi skuldra vi skuldra, ofta bokstavligen, med andra. Det finns utrymme för generositet i liten skala: att resa sig för människor som har större behov av platsen. Det är ett ställe där vi alla lär oss och övar oss i vad det betyder att leva i ett samhälle.

Gratis skolmåltider

Socialt välbefinnande för framtiden föreslog mat som en allmän basservice, men endast som ett minimum för några av de som hade det värst i samhället. För barn, av vilka några har rapporterats behöva rota i soptunnor under de senaste årens åtstramningar, är en näringsrik hälsosam måltid mitt på dagen avgörande för både välbefinnande och inläring. Labour meddelade 2017 att vi skulle införa fria skolmåltider för alla barn i grundskolan. Gratis skolmåltider för alla tar bort stress och skam för både barn och föräldrar. De tillåter barn att fokusera på sitt lärande och sin utveckling som samhällsmedlemmar.

Bibliotek, parker och kommuner

Kommuner har i stor omfattning utvecklat lokala parker, bibliotek, badhus och friluftsbad med fritt tillträde.. Åtstramningen har starkt försämrat många av dem, och bibliotek har drabbats särskilt hårt. Böcker ska inte bara vara tillgängliga för dem som har råd att spendera pengar i bokhandlar. Generationer av ungdomar har lärt sig att läsa i kommunbiblioteken. Dessa bibliotek är platser där det delas information och utbildning sker – platser som gör att en bok kan cirkulera genom ett samhälle och utvidga människors fantasi på vägen. Parker och andra fritidsutrymmen är avgörande för den träning som människor behöver för att upprätthålla sin hälsa. Men de är också platser där samhällsmedlemmar kan

träffa varandra medan de ser sina barn leka eller medan de delar en basketplan. Människor borde inte behöva betala för att få tillgång till eller njuta av dessa offentliga platser. När vi ger kommunerna en hållbar ekonomi, tror vi att det kommer att göra det möjligt för dem att återinföra tjänster som är fria att använda men som har gått förlorade under de senaste åren.

5. Sammanfattning

Under de kommande decennierna är det vårt hopp samhällets vision om vilka tjänster som borde vara allmänna och grundläggande, fortsätter att expandera. Arbetarrörelsen och Labour har stridit för att ta tillbaka tjänster som varit i riskzonen att bli behandlade som varor tidigare. Arbetarrörelsen och vårt parti måste hålla fast vid den riktning som vi bestämt och övervinna de olika hinder som kastas i vår väg. Kampanjen för allmän basservice har alltid varit en del av en större kamp mellan arbete och kapital. Arbetarrörelsen och vårt parti måste fortsätta vår kamp för att nå ett samhälle baserat på den sociala rättvisa som vi strävar efter att skapa. Ibland har människors fantasi begränsats av neoliberalisms myter och mantran. Ännu en uppgift för arbetarrörelsen och Labour är att utvidga vår egen fantasi, så att vi kan sträva efter att kräva allt högre standard för vad som räknas som ett rikt och meningsfullt liv.